

ปากแหว่ง เพดานโหว่รักษาได้

ศ.คลินิก นพ.อภิรักษ์ ช่างสูวณิช

ภาควิชาศัลยศาสตร์

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

การให้กำเนิดลูกน้อยที่มีอวัยวะครบ 32 เป็นสิ่งที่พ่อแม่ทุกคนปรารถนา แต่ถ้ามีความผิดปกติ เช่น ปากแหว่ง เพดานโหว่ ซึ่งในทางการแพทย์ปัจจุบันสามารถรักษาให้กลับมาเหมือนเด็กทั่วไปได้

โรคปากแหว่ง เพดานโหว่ เป็นความผิดปกติของใบหน้าและช่องปากแต่กำเนิด สืบเนื่องจากผู้ป่วยที่ปากแหว่ง จะมีรอยแยกของริมฝีปากบนไปจนถึงเหงือกและเพดานปากส่วนหน้า อาจเป็นด้านเดียวหรือสองด้าน ส่วนเพดานโหว่ รอยแยกจะเกิดขึ้นตั้งแต่เพดานอ่อนไปจนถึงเพดานแข็ง ซึ่งตำแหน่งและความรุนแรงจะแตกต่างกันตามเชื้อชาติ สำหรับประเทศไทย พบเด็กทารกเกิดใหม่ที่เป็นโรคนี้ ประมาณ 1,000 รายต่อปี หรืออุบัติการณ์ 1 ต่อ 700 ราย โดยเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น การถ่ายทอดทางพันธุกรรมหรือโครโมโซมที่ผิดปกติ หรือปัจจัยภายนอกที่กระทบคุณแม่ตั้งครรภ์ 3 เดือนแรก เช่น การขาดสารอาหารหรือวิตามินบางชนิด สืบเนื่องจากพิษของยาหรือสารเคมีบางอย่าง รวมถึงการติดเชื้อจากไวรัสหรือแบคทีเรียบางชนิด และอาจเกิดจากการฉายรังสีเอกซเรย์ ฯลฯ

เด็กที่มีความพิการปากแหว่งเพดานโหว่นั้น จะมีปัญหาตั้งแต่เรื่องของการเลี้ยงดูหลังคลอด เนื่องจากเด็กไม่สามารถดูดนมได้อย่างเด็กทั่วไป มีปัญหาในระบบของร่างกาย เช่น ความพิการทางหัวใจและระบบไหลเวียน ระบบทางเดินอาหาร ระบบขับถ่าย รวมทั้งระบบประสาทและสมอง

การรักษา แพทย์จะตรวจร่างกายเพื่อวางแผนการรักษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ป่วยมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ตั้งแต่

- **กุมารแพทย์** ให้การวินิจฉัยและการรักษาเมื่อมีข้อบ่งชี้ที่ชัดเจน
- **ทันตแพทย์** ทำการจัดฟันเพื่อให้โครงสร้างใบหน้าและฟันกลับมาเป็นปกติ และทำให้การพูดบางเสียงชัดเจนขึ้น
- **ศัลยแพทย์** ทำการผ่าตัดแก้ไข
- **แพทย์ด้านหู คอ จมูก และนักแก้ไขการได้ยิน** ตรวจคัดกรองการได้ยินตั้งแต่แรกเกิด และตรวจติดตามผลประจำ ปีละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดหูชั้นกลางอักเสบหรือหูหนวกถาวร
- **นักแก้ไขการพูด** ช่วยแก้ไขการพูดที่ผิดปกติ ทั้งการพูดไม่ชัดและเสียงขึ้นจมูก แต่หากมีปัญหาเรื่องขีดหรือการติดเชื้ออื่นๆ ในร่างกาย เช่น ไข้หวัด ปอดอักเสบ หูอักเสบ ก็จะรักษาให้หายเสียก่อน เพื่อจะได้ไม่ส่งผลต่อการผ่าตัดและการดมยาสลบ สำหรับช่วงเวลาที่เหมาะสมในการผ่าตัดริมฝีปากแหว่งนั้น จะทำเมื่ออายุประมาณ 3

เดือน น้ำหนักเด็กมากกว่า 5 กิโลกรัม โดยซ่อมแซมริมฝีปาก สร้างริมฝีปาก และ แก้ไขจมูกให้กลับคืนสู่สภาพที่ใกล้เคียงกับปกติให้มากที่สุด และหากมีเพดานโหว่ร่วมด้วย แพทย์จะทำการผ่าตัดปิดเพดานและลิ้นไก่ประมาณ 6 เดือนขึ้นไป ซึ่งจะทำให้การเจริญเติบโตของกระดูกและใบหน้ารวมถึงการพูดของเด็กใกล้เคียงเด็กปกติ

หากท่านมีบุตรหลานเป็นโรคนี้ อย่าปล่อยทิ้งไว้ เพราะจะเกิดปัญหาตามมาทั้งสภาพร่างกายและจิตใจ ตั้งแต่การดูดกลืนนม อาหาร ปัญหาการได้ยิน การสบฟัน ปัญหาด้านภาษาและการพูด รวมถึงด้านอารมณ์และจิตใจนะครับ

เด็กริมฝีปากแหว่ง

หลังผ่าตัดรักษาแล้ว